

Lublin, 7 grudnia 2020r.

W imieniu
Zespołu Badawczego
Uczelni
Instytutów Badawczych i Branżowych,
Usługodawców zabiegów ochrony biologicznej
Producentów środków biologicznych
Polskich Organizacji Producentów roślin rolniczych i ogrodniczych:

Pan
Grzegorz Puda
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
sekretariat.ministra@minrol.gov.pl

Pan
Janusz Wojciechowski
Komisarz ds Rolnictwa;
cab-wojciechowski-contact@ec.europa.eu
Rue de la Loi / Wetstraat 200
1049 Brussels

Szanowny Panie Ministrze,
Szanowny Panie Komisarzy,

zwracamy się z prośbą o podjęcie działań zmierzających do zwiększenia skali stosowania biologicznej ochrony upraw w Polsce.

W obliczu przygotowań nowego modelu Wspólnej Polityki Rolnej UE i konieczności dostosowania się do wytycznych zawartych w **Rezolucji Parlamentu Europejskiego** z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie wdrażania dyrektywy 2009/128/WE w sprawie **zrównoważonego stosowania pestycydów (2017/2284(INI))** oraz **strategii na rzecz bioróżnorodności 2030**, wspieranie ochrony biologicznej jest szczególnie uzasadnione, ponieważ pozwala zmniejszyć zużycie chemicznych środków ochrony roślin i zagrożenia z nimi związane, powiększyć areał upraw ekologicznych i chronić różnorodność biologiczną.

Przywołujemy zapisy **Rezolucji** – zwłaszcza w punktach I i J (str 6,7) mówiących o **konieczności stosowania niechemicznych środków alternatywnych (biologicznych) ochrony roślin i wsparcia wdrażania integrowanej ochrony roślin**, co znajduje potwierdzenie także we wnioskach tej Rezolucji (nr 4, 8, 10, 11, 17, 18, 19, 22), które jednoznacznie podkreślają że potrzebne są dodatkowe zachęty finansowe i działania edukacyjne, aby upowszechnić stosowanie biologicznych środków w programach integrowanej ochrony roślin. W **Rezolucji** jednoznacznie zaznaczono potrzebę finansowania i propagowania takich metod. W tej sytuacji konieczna jest ingerencja państwa, czyli stworzenie konkretnych instrumentów polityki, które pomogą zmienić zachowania rolników, prowadzące do zmniejszenia stosowania pestycydów.

Zgodnie z wytycznymi komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego z dnia 20.05.2020 r. (strategia „od pola do stołu”) UE będzie dążyć do sojuszy ekologicznych i współpracy międzynarodowej w zakresie agroekologii i różnorodności biologicznej i w swój projekt planu działania (załącznik komunikatu) wpisuje: „*zmianę odpowiednich rozporządzeń wykonawczych objętych ramami dotyczącymi środków ochrony roślin w celu ułatwienia*

wprowadzenia do obrotu środków ochrony roślin zawierających biologiczne substancje czynne

Wychodząc naprzeciw tym wyzwaniom składamy prośbę zmierzającą do poprawy obecnej sytuacji w zakresie wykorzystania biologicznych (wirusy, mikro- i makroorganizmy) oraz biotechnicznych (produkty procesów mikrobiologicznych, wyciągi z roślin, feromony) środków ochrony roślin w Polsce. Nasze wieloletnie doświadczenie, jako zespołu naukowców i przedsiębiorców zaangażowanych w rozwój metod i rynku usług biologicznej ochrony roślin, zmusza nas do zabrania głosu w tej pilnej sprawie wsparcia wdrażania na większą skalę biologicznej ochrony roślin.

Uzasadnienie

1. Pomimo dostępności środków ochrony biologicznej o potwierdzonej skuteczności i nowoczesnych technologii ich stosowania zarówno w uprawach pod osłonami, jak również w sadach, polowych uprawach warzyw, oraz rolniczych uprawach wielkoobszarowych, obecnie w Polsce metody biologiczne wykorzystywane są na stosunkowo niewielką skalę.

Sytuację tę można dobrze zilustrować na przykładzie zwalczania omacnicy prosowianki (*Ostrinia nubilalis*) – szkodnika, który powoduje straty bezpośrednie w uprawie kukurydzy rzędu 45% plonu i które są powiększone stratami pośrednimi wynikającymi ze skażenia mykotoksynami. Pomimo wysokiej skuteczności dostępnych metod biologicznych w zwalczaniu tego groźnego szkodnika kukurydzy (65-96%) i kosztów zabiegów porównywalnych z kosztem użycia środków chemicznych, skala stosowania tej formy ochrony nie zwiększa się znacząco od 2013 roku. Obecnie w Polsce ochronę biologiczną (z wykorzystaniem np. kruszynka *Trichogramma sp.*) stosuje się zaledwie na 5 tys. ha – przy uprawach kukurydzy obejmujących ponad 1 mln ha [1300 tys. ha w 2020].

Obecnie na Polskim rynku znajduje się wiele biologicznych środków ochrony roślin zawierających bakterie, wirusy, grzyby i nicienie owadobójcze, o skuteczności porównywalnej z chemicznymi środkami ochrony roślin, które są stosowane w różnych uprawach do zwalczania szkodliwych owadów i roztoczy. Ponadto wśród zarejestrowanych środków ochrony roślin można odnaleźć szereg biologicznych fungicydów. Środki biologiczne w Polsce stanowią jednak tylko 2% wśród wszystkich zarejestrowanych środków ochrony roślin, podczas gdy na świecie stanowią już 4% rynku pestycydów.

2. Producenci preparatów biologicznych i przedsiębiorstwa świadczące usługi ochrony upraw metodami biologicznymi, pomimo stosowania wyspecjalizowanych i skutecznych technologii nie są w stanie, bez odpowiedniego wsparcia finansowego, konkurować w skali promocji z koncernami produkującymi chemiczne środki ochrony roślin.
3. Wiedza rolników w kwestii ochrony biologicznej upraw jest wciąż mała, a propagowanie metod biologicznych niedostateczne. Upowszechnianie informacji w postaci sporadycznych artykułów popularno-naukowych w prasie rolniczej, nie prowadzi do pożądanych skutków. Rolnicy często nie mają świadomości konieczności zachowania

równowagi biologicznej w uprawach i stosując chemiczne środki ochrony ulegają presji rzekomo większej ich skuteczności, a więc upowszechnianie szkoleń w zakresie metod biologicznych staje się pilną koniecznością.

4. Podsumowując, walory ochrony biologicznej upraw to:

- nieinwazyjne i ekologicznie akceptowane preparaty biologiczne zastępujące środki ochrony chemicznej,
- eliminacja skażeń środowiska i niszczenia organizmów pożytecznych,
- brak pozostałości chemicznych środków ochrony roślin w plonach oraz brak fitotoksyczności dla roślin,
- ograniczenie zjawisk uodporniania się szkodników i patogenów na środki ochrony,
- zwiększenie spełnienia założeń rolnictwa ekologicznego oraz integrowanej ochrony roślin
- umożliwienie zachowania i/lub zwiększenia bioróżnorodności w uprawach,
- wysokie bezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska,
- stworzenie warunków do ochrony pożytecznych owadów, w tym drapieżców i pasożytów oraz gatunków zapylających, których populacja jest zagrożona przez powszechne stosowanie pestycydów.

Zdaniem Zespołu jedyną skuteczną zachętą dla rolników do stosowania zabiegów ochrony biologicznej będzie stworzenie krajowego programu wspierania zabiegów biologicznych – w formie dofinansowania– podobnego do programów wprowadzonych w innych krajach UE(jak np. w Czechach, Niemczech, Francji, Austrii, Słowacji czy Belgii), a także poza Unią (jak np. w Szwajcarii).

W obliczu ostatnich decyzji Parlamentu Europejskiego w kwestii Wspólnej Polityki Rolnej chociaż zachowano niepokojącą dominację prostych dopłat bezpośrednich do hektara to jednak zapewniono możliwość wsparcia finansowego poprzez wprowadzenie ekoprogramów (ekoschemtów) - czyli dopłat za podejmowanie przez rolników konkretnych działań na rzecz środowiska.

Uważamy, że na tym etapie ustaleń Wspólnotowej Polityki Rolnej, przed obradami Rady, Parlamentu i Komisji Europejskiej jest możliwość wprowadzania do obrotu środków biologicznych na większą skalę, zarówno w uprawach ekologicznych jak i integrowanych programach ochrony roślin oraz zwiększenie możliwości dofinansowywania i zrównoważonych metod biologicznych ochrony roślin (zgodnie z zaleceniami **Rezolucji** – zalecenie nr 47) .

Wspieranie stosowania metod biologicznych przeciwko szkodnikom i chorobom roślin powinno obejmować dofinansowanie rolnikom zabiegów ochrony biologicznej.

W imieniu grupy instytucji naukowo-badawczych i podmiotów od lat zaangażowanych w badania nad skutecznością metod biologicznej ochrony roślin, ich

ulepszaniem oraz monitorowaniem i rozwojem rynku ochrony biologicznej roślin w Polsce.

Zespół Instytutów Badawczych i Branżowych, Uczelni, Usługodawców zabiegów ochrony biologicznej, Producentów biologicznych środków ochrony, Polskich Organizacji Producentów roślin rolniczych i ogrodniczych:

(25 instytucji i 37 osób)